

KÚRIA

Bfv.I.720/2014/10.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év szeptember hó 9. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Gyöngyösi Járásbíróság 4.B.183/2012/11. számú és az Egri Törvényszék 4.Bf.91/2013/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A terheltet a Gyöngyösi Járásbíróság a 2013. január 17. napján meghozott 4.B.183/2012/11. számú ítéletében közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette [1978. évi IV. törvény 230. § (1) bekezdés] miatt háromszáz óra közérdekű munkára ítélte, azzal, hogy azt fizikai segédmunkás munkakörben kell ledolgozni. A munkakötelezettség elmulasztása esetére rendelkezett a közérdekű munka átváltoztatásáról, továbbá a felmerült bűnügyi költségről.

Az ügyész által bejelentett fellebbezés alapján eljárva az Egri Törvényszék a 2014. január 27. napján meghozott 4.Bf.91/2013/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta; a

terhelt büntetését egy év börtönre és egy év közügyektől eltiltásra súlyosította, egyben elrendelte a Gyöngyösi Városi Bíróság 6.B.293/2011/3. számú ítéletével kiszabott és próbaidőre felfüggesztett egy év hat hónap börtönbüntetés végrehajtását.

Az Egri Törvényszék jogerős ítéletével szemben - a Gyöngyösi Járásbíróság ítéletére is részben kiterjedően - a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

Álláspontja szerint a terhelt terhére rótt bűncselekmény nem közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűntettének minősül, ezért az ítélet meghozatalára a büntető anyagi jogszabályok megsértésével került sor. Kifejtette, hogy a Btk. 459. § (1) bekezdés 12. n) alpontja szerint közfeladatot ellátó személy a közösségi közlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezetnél végrehajtói feladatot ellátó személy, e tevékenysége során. Megítélése szerint a taxisofőr esetében ez a minősítés fel sem merülhet, mert tevékenységét nem a köz érdekében végzi, nincs menetrendje, állandó szolgáltatása, ezért a taxi közösségi közlekedési eszköznek nem tekinthető.

Álláspontja szerint a másodfokú ítéletben a törvényszék tévedett, amikor a 30/1998. (IV. 21.) MT rendelet, valamint a 89/1988. (XII. 20.) MT rendelet alapján a taxisofőrt, illetve a taxist közforgalmú tömegközlekedési eszközt működtető személynek tekintette.

A felülvizsgálati indítvány szerint a terhelt cselekményét legfeljebb a Btk. 339. § (1) bekezdése szerinti garázdaság vétségének lehetne minősíteni.

Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria az Egri Törvényszék, mint másodfokú bíróság ítéletét - a Gyöngyösi Járásbíróság ítéletére is részben kiterjedően - változtassa meg, a terheltet a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak vádja alól mentse fel, egyben büntetését enyhítse az első fokon eljáró Gyöngyösi Járásbíróság által kiszabott büntetésre; indítványozta továbbá a megtámadott határozat végrehajtásának felfüggesztését, illetve a megkezdett büntetés végrehajtásának félbeszakítását.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta. Átiratában kifejtette, hogy a bűncselekmény elbírálásakor hatályban volt Btk. a közfeladatot ellátó személyek körét az 1978. évi IV. törvény hasonló rendelkezéséhez képest szűkítette, és az új törvény értelmében a taxi gépkocsivezetője nem

tekinthető közfeladatot ellátó személynek.

Erre figyelemmel álláspontja szerint a másodfokon eljáró Egri Törvényszék a cselekményt tévesen minősítette közfeladatot ellátó személy elleni erőszaknak; az elkövetés körülményeire és a kialakult sérülésekre figyelemmel a terhelt az elbíráláskor hatályos büntető törvény szerint súlyos testi sértés bűntettének kísérletét követte el.

Ezt a bűncselekményt a törvény három évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni, azonosan az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 230. §-ába felvett közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűntettével.

Minderre figyelemmel a Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint az új Büntető Törvénykönyv alkalmazása nem vezetne enyhébb elbíráláshoz, a másodfokú bíróság által kiszabott büntetés nem tekinthető törvénysértőnek, ezért a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt felülvizsgálati ok hiányában indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn (BF.904/2014.szám).

A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta felül, a 423. § (4) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és meghatározott ok alapján, azonban a 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból vizsgálta a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában felsorolt eljárási szabálysértéseket is.

Ilyet azonban a Kúria nem észlelt.

A felülvizsgálati indítvány az alábbiak szerint alaptalan, míg a Legfőbb Ügyészség indítványa alapos.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a bűncselekmény törvénysértő minősítése vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt akkor van helye, ha emiatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak. E két feltétel konjunktív, tehát önmagában a bűncselekmény törvénysértő minősítése, ha az nem eredményezi törvénysértő büntetés kiszabását, nem ad alapot a felülvizsgálati eljárás lefolytatására.

A védő által előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapos annyiban, hogy a Btk. 459. § (1) bekezdés 12. n) pontja alapján a taxisofőr e törvény szabályozása szempontjából már valóban nem minősül közfeladatot ellátó személynek.

A cselekmény elkövetésekor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 137. § 2. a) pontja szerinti értelmező rendelkezés alapján a közúti személyszállítási szolgáltatást végző más személy közfeladatot ellátó személynek minősült, ekként bántalmazása az 1978. évi IV. törvény 230. § (1) bekezdése szerinti közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette.

A másodfokú elbírálás időpontjára hatályba lépett büntető törvény esetében azonban más a helyzet.

A Kúria Büntető Kollégiuma 2/2014. (VII. 7.) BK véleménye szerint a Btk. 459. § (1) bekezdésének 12. n) pontja szerinti közösségi közlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezet fogalma alatt a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény szerinti, közszolgáltatási szerződés alapján, menetrend szerint végzett vasúti, közúti és vízi személyszállítási közszolgáltatást végző gazdálkodó szervezetet kell érteni; így 2013. július 1-jétől a személytaxi szolgáltatást végző csak akkor tekinthető közfeladatot ellátó személynek, ha tevékenysége igényvezérelt személyszállítási szolgáltatásként a személyszállítási közszolgáltatás részeként valósul meg.

Tévedett tehát az Egri Törvényszék, amikor másodfokú ítéletében az általa idézett és értelmezett jogszabályok alapján akként foglalt állást, hogy a taxi gépjármű vezetője továbbra is közfeladatot ellátó személy. (Megjegyzi azonban a Kúria, hogy a másodfokú elbírálás idején a büntető kollégiumi vélemény még nem született meg.)

E tévedésre vezethető vissza az Egri Törvényszék azon téves jogi álláspontja, miszerint az új büntető törvény, amely a másodfokú elbírálás idejére hatályba lépett, nem enyhébb, hanem súlyosabb elbírálást eredményez a terhelt esetében, így az nem alkalmazható (azt helytállónan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az 1978. évi IV. törvény 230. § (1) bekezdése szerinti bűncselekmény büntetési tétele három évig terjedő szabadságvesztés, míg az elbíráláskor hatályban lévő Btk. 311. §-a szerinti cselekmény büntetési tétele, a Btk. 310. § (1) bekezdésének c) pontjára figyelemmel egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés).

Megállapítható tehát, hogy a másodfokon eljáró Egri Törvényszék az elbíráláskor hatályban lévő büntető törvény rendelkezését tévesen

értelmezte. Ez azonban az ítélet érdemére csupán az alábbiak szerint hatott ki.

Az irányadó, és a Be. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban nem támadható tényállás lényege szerint a terhelt a taxissal történt szóváltást követően egy fémkeretes reklámtáblával a sértettet a fején több alkalommal megütötte, ennek következtében a sértett a jobb szemöldöke fölött 5 cm-es, a bal szemöldöke fölött fél cm-es zúzott sebzést, koponyazúzódást, valamint a bal lábszár rándulását szenvedte el; e sérülések nyolc napon belül gyógyulóak.

A Kúria álláspontja szerint az elkövetés eszközére, a támadott testtájékra, a kialakult sérülések jellegére figyelemmel a terhelt szándéka - legalább eshetőlegesen - súlyos testi sértés okozására terjedt ki. Ezért cselekménye a másodfokú elbíráláskor hatályos Btk. szerint a 164. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (3) bekezdés szerint minősülő, a Btk. 10. § (1) bekezdése szerinti súlyos testi sértés bűntettének kísérleteként minősül. A védő által előterjesztett felülvizsgálati indítvány azon álláspontját, miszerint a terhelt cselekményét legfeljebb garázdaság vétségének lehetne minősíteni, ezért a Kúria nem osztotta.

A Btk. 164. § (3) bekezdése szerinti bűncselekmény büntetési tétele a Btk. 10. § (2) bekezdésére is figyelemmel, három évig terjedő szabadságvesztés.

E büntetési tétel megegyezik az 1978. évi IV. törvény - 229. § (1) bekezdésére figyelemmel - 230. § (1) bekezdése szerinti közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűntettének büntetési tételével.

A Btk. 2. §-ának (1) bekezdése szerint a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni. A 2. § (2) bekezdése alapján az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvényt csak akkor lehet alkalmazni, ha e törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el.

A Kúria Büntető Kollégiumának 4/2013. (X. 14.) BK véleménye szerint a *határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik; tehát annak eldöntésekor, hogy a két szóba jöhető büntető törvény közül az elkövetőre nézve melyik a kedvezőbb, a feltételes*

szabadságra bocsátással kapcsolatos törvényi rendelkezéseket is össze kell vetni.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja szerint a kiszabott büntetés törvénysértő. A felülvizsgálati eljárás szempontjából nem eredményez törvénysértő büntetést, és ezért nem felülvizsgálati ok, ha az alapügyben eljáró bíróság nem, vagy törvénysértően határozta meg a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját [Btk. 38. § (1) bek.]. A 4/2013. (X. 14.) BK vélemény szerinti elbírálás ugyanis a jogerős elbírálásig tartó folyamatot jelenti: az első-, másod-, illetve harmadfokon eljáró bíróság az, amelyik a cselekményt elbírálja, és összeveti, hogy az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos törvény a kedvezőbb. A cselekmény elbírálásának időpontja alatt ugyanis az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésének időpontja értendő (BH 2014. 35.).

Másrészt a Btk. 38. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság az ítéletben ugyan megállapítja a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, azonban a büntetés kiszabása alatt továbbra is a büntetés nemére és mértékére vonatkozó ítéleti rendelkezést kell érteni; a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása továbbra sem a büntetés kiszabásának része, főleg úgy, hogy az új Btk. szerint a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása - a 38. § (3) bekezdésében biztosított lehetőséget kivéve - kizárólag az elkövető előéletén múlik, és attól a bíróság nem térhet el. A Btk. 38. § (1) bekezdésében írt „megállapítja” tehát, a (3) bekezdés szerinti lehetőséget kivéve, pusztán ítéletszerkesztési kérdés.

Összességében tehát az állapítható meg, hogy a Gyöngyösi Járásbíróság a cselekményt törvényesen minősítette, és bár elmulasztotta felhívni, az 1978. évi IV. törvény 38. § (3) bekezdése alapján törvényes büntetést szabott ki.

Ellenben a másodfokon eljáró Egeri Törvényszék az igazgatási jogszabályok, valamint a Btk. értelmező rendelkezésének egybevetése alapján tévesen foglalt állást abban, hogy a terhelt cselekménye az elbíráláskor hatályos törvény szerint is közfeladatot ellátó személynek minősül. Az Egeri Törvényszék a cselekmény téves jogi minősítése folytán nem tért át a másodfokú elbíráláskor már hatályba lépett új büntető törvény alkalmazására, holott a büntetési tételek egyezősége folytán - a 4/2013. (X. 14.) BK véleményre figyelemmel - a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének változása az elbírálás körébe tartozik.

A bűncselekmény jogszabálysértő minősítését és a törvénysértő büntetést jogi érvekkel támadó felülvizsgálati indítvány megalapozza a sérelmezett határozat érdemi felülvizsgálatát akkor is, ha utóbb alaptalannak bizonyul. A minősítést támadó anyagi jogi érveléssel a Kúria egyetértett, ez azonban nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását. A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában szereplő, együttes feltételek fennállása hiányában a

felülvizsgált határozat megváltoztatásának nincs helye.

Ezért a Kúria a Be. 426. §-a alapján a megtámadott határozatot hatályában fenntartotta.

Ennélfogva az indítványnak a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó részéről értelemszerűen nem döntött.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. szeptember 9.

Dr. Csere Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

AIné írnök